

A Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság
9. sz. általános ajánlása:
az antiszemitizmus elleni küzdelemről*

A Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság (ECRI), tekintetbe véve az Emberi Jogok Európai Egyezményének 14. cikkét, tekintetbe véve az Emberi Jogok Európai Egyezményének 12. jegyzőkönyvét, amely a hátrányos megkülönböztetés általános tilalmát fogalmazza meg,

tekintetbe véve az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatát, valamint emlékeztetve arra, hogy a Bíróság véleménye szerint a nemzetiszocialista rezsim idején elkövetett emberiség elleni bűncselekmények megtörténtének vitatása a faji alapú rágalmazás és a zsidóság elleni gyűlöletre izgatás egyik legsúlyosabb formája, továbbá ezen emberiség elleni bűncselekmények tagadása és a nácizmust pártoló politika igazolása nem élvezheti az Emberi Jogok Európai Egyezményének 10. cikke által biztosított védelmet,

tekintetbe véve a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezménynek a számítástechnikai rendszerek útján megvalósított rasszista és idegengyűlölő cselekmények büntetendővé nyilvánításáról szóló kiegészítő jegyzőkönyvét,

emlékeztetve az ECRI-nek a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelemről szóló 1. sz. általános ajánlására, valamint a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelemben résztvevő szakosított nemzeti testületekről szóló 2. sz. általános ajánlására,

emlékeztetve továbbá az ECRI-nek „A rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelem a nemzeti jogalkotásban” címet viselő 7. sz. általános ajánlására, amely a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni hatékony küzdelemben alkalmazandó megfelelő jogszabályi intézkedések főbb elemeit tartalmazza,

szem előtt tartva az „Antiszemitizmus a mai Európában” című szándéknyilatkozatot, melyet az Európa Tanács főtitkára által egybehívott „Antiszemitizmus a mai Európában” című tanácskozás résztvevői 2000. március 27-én fogadtak el,

tekintetbe véve a Miniszteri Bizottságnak a tagállamokhoz intézett, a huszonegyedik századi európai történelemoktatásról szóló, Rec (2001) 15 sz. ajánlását, amelyet az oktatási miniszterek a 2002 októberében Strasbourgban tartott miniszteri értekezleten fogadtak el,

emlékeztetve az európai politikai pártoknak a rasszizmus nélküli társadalomról elfogadott chartájában foglalt alapelvekre;

észrevételezve az antiszemitizmusról az EBESZ szervezésében 2003. június 20-án Bécsben és 2004. április 28–29-én Berlinben tartott konferenciák következtetéseit,

emlékeztetve az Európai Unió által a rasszizmus és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem terén végzett munkára, és észrevételezve az „Európa az antiszemitizmus ellen, a sokszínűség uniójáért” című, 2004. február 19-én Brüsszelben megrendezett szeminárium következtetéseit,

emlékeztetve arra, hogy az európai történelem emlékezésre, éberségre és a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia minden megnyilvánulásával szembeni tevékeny fellépésre kötelez,

mély tisztelettel adózva a soá idején a szisztematikus üldözés és megsemmisítés áldozatává vált zsidók, valamint a második világháború idején a faji alapú üldözés és megsemmisítés politikájának áldozatul esett többi ember emléke előtt,

mély tisztelettel adózva a második világháborút követő totalitárius rendszerek által elkövetett gyilkosságok és szisztematikus üldöztetések zsidó és nem zsidó áldozatai előtt,

* A Bizottság az ajánlást 2004. június 25-én fogadta el.

hangúlyozva e tekintetben, hogy az Európa Tanács kifejezetten azzal a céllal alakult meg, hogy azokat a közös és igaz értékeket védje és támogassa – különösen az emberi jogok védelme és előmozdítása révén –, amelyeken az új Európa a második világháború borzalmaikat követően újjáépült,

emlékeztetve arra, hogy a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelem az emberi jogok védelmének és előmozdításának középpontjában áll és annak integráns részét képezi,

abban a mély meggyőződésben, hogy – bár sajátosságait szükséges figyelembe venni – az antiszemitizmus elleni küzdelem a rasszizmus elleni küzdelem integráns és elválaszthatatlan részét képezi,

hangsúlyozva, hogy az antiszemitizmus évszázadokig fennmaradt Európa országaiban, észlelve az antiszemitizmus számos európai országban tapasztalható térnyerését, és hangsúlyozva, hogy ez a térnyerés az antiszemitizmus új megnyilvánulási formáival is jellemezhető,

megjegyezve, hogy e megnyilvánulások gyakran korunk világeseményeit, mint például a közel-keleti helyzet változásait, közvetlenül követve jelentkeznek,

kiemelve, hogy ezek a megnyilvánulások nem kizárólag marginális vagy radikális csoportok akciói, hanem sokszor széles körben – többek között iskolákban is – elterjedt jelenségek, amelyeket egyre gyakrabban mindennapi, jelentéktelen esetekként értékelnek,

azt tapasztalva, hogy a naci korszak szimbólumainak gyakori használata és a soára történő utalások az antiszemitizmus mai megnyilvánulásainak részévé váltak,

hangsúlyozva, hogy ezek a megnyilvánulások különböző társadalmi csoportokból és a társadalom különböző rétegeiből származnak,

azt tapasztalva, hogy némely európai társadalomban a rasszizmus és a kirekesztés áldozatai olykor maguk is antiszemitává válnak,

megjegyezve, hogy az antiszemitizmus – ideértve annak újabb formáit is – számos országban, nyíltan vagy kódolt formában, továbbra is támogatást élvez egyes politikai pártok és politikai vezetők részéről, és nemcsak szélsőséges pártok, hanem egyes vezető pártok részéről is,

abban a meggyőződésben, hogy e jelenségekre adott megfelelő válasz csak az európai társadalmak valamennyi érintett szereplőjének, így az egyes közösségek vezetőinek, a vallási vezetőknek, a civil társadalom szervezeteinek és egyéb meghatározó intézményeknek az együttes erőfeszítésével alakítható ki,

hangsúlyozva, hogy az antiszemitizmussal szembeni fellépésre irányuló erőfeszítéseknek – valamennyi elkövető tekintetében és valamennyi áldozat védelme érdekében – magukban kell foglalniuk a rasszizmus és a faji megkülönböztetés ellen hozott jogszabályi rendelkezések teljes körű végrehajtását, különös figyelmet szentelve a faji alapú erőszakra, gyűlöletre és hátrányos megkülönböztetésre izgatás ellen születtett rendelkezéseknek,

erőteljesen hangsúlyozva az oktatásnak a tolerancia előmozdítása és az emberi jogok tiszteletben tartása terén, s ezáltal az antiszemitizmus elleni küzdelemben játszott szerepét,

javasolja, hogy a tagállamok kormányai:

- kezeljék elsőrendű prioritásként az antiszemitizmus elleni fellépést, s ennek keretében keletkezési okától függetlenül mindenfajta megnyilvánulási formájával szemben hozzák meg a szükséges intézkedéseket;
- biztosítsák, hogy az antiszemitizmussal szembeni fellépést célzó intézkedések következetesen illeszkednek a rasszizmussal szembeni fellépést célzó intézkedések közé;
- biztosítsák, hogy az antiszemitizmus elleni küzdelem a közigazgatás valamennyi szintjén (nemzeti, regionális és helyi) megjelenik, és segítsék elő, hogy a társadalom

- különböző (politikai, jogi, gazdasági, társadalmi, vallási, oktatási) szektorainak szereplői részt vállalhassanak ezekben az erőfeszítésekben;
- fogadjanak el – az ECRI-nek „A rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelem a nemzeti jogalkotásban” címet viselő 7. sz. általános ajánlásában foglalt javaslatokat figyelembe véve – az antiszemitizmussal szembeni küzdelmet célzó törvényeket;
 - biztosítsák, hogy a jog valamennyi bűncselekmény tekintetében rendelkezik a rasszista indíték súlyosbító körülménnyé nyilvánításáról, továbbá rendelkezik arról is, hogy az ilyen indíték az antiszemita indítékot is magában foglalja;
 - biztosítsák, hogy a rasszizmussal kapcsolatban megalkotott büntető jogszabályok az antiszemitizmusra is kiterjedjenek és büntetni rendeljék az alábbi antiszemita cselekedeteket, amennyiben azokat szándékosan követik el:
 - a) erőszakra, gyűlöletre vagy hátrányos megkülönböztetésre való nyilvános izgatás valamely személy vagy személyek valamely csoportja ellen zsidó identitásuk vagy származásuk alapján;
 - b) valamely személy vagy személyek valamely csoportjának nyilvános megsértése vagy rágalmazása valós vagy feltételezett zsidó identitásuk vagy származásuk alapján;
 - c) valamely személy vagy személyek valamely csoportjának megfenyegetése valós vagy feltételezett zsidó identitásuk vagy származásuk alapján;
 - d) olyan ideológia antiszemita célzatú nyilvános előadása, amely egy csoportot zsidó identitása vagy származása alapján becsmérel vagy rossz hírbe hoz;
 - e) a soá nyilvános tagadása, jelentéktelen színben való feltüntetése, igazolása vagy helyeslése;
 - f) személyek ellen zsidó identitásuk vagy származásuk alapján elkövetett népiirtás büntetéknek, emberiség elleni és háborús bűncselekményeknek a tagadása, jelentéktelen színben való feltüntetése, igazolása vagy helyeslése;
 - g) az (a), (b), (c), (d), (e) és (f) pontokban imént leírt megnyilvánulásokat tartalmazó írott, képi vagy egyéb anyagok antiszemita céllal történő nyilvános terjesztése és nyilvános szétosztása, illetve nyilvános terjesztés vagy nyilvános szétosztás céljából történő előállítás és tárolása;
 - h) zsidó tulajdon és műemlékek antiszemita céllal történő megszenteltetésének és meggyalázásának;
 - i) antiszemitizmust támogató csoport létrehozása vagy vezetése; ilyen csoport támogatása (pl. a csoport pénzelése, vagy egyéb anyagi természetű igényeinek kielégítése, iratok készítése vagy tartása); és tevékenységében az (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) és (h) pontokban leírt bűncselekményekhez való hozzájárulás szándékával való részvétel;
 - biztosítsák, hogy a büntető jogalkotás kiterjedjen az internet, a műholdas televíziózás vagy egyéb modern információs és kommunikációs eszköz útján terjesztett antiszemita bűncselekményekre is;
 - biztosítsák, hogy a jog rendelkezzen az antiszemitizmust támogató szervezetek, köztük a politikai pártok, közpénzekből történő finanszírozása megtiltásának kötelezettségéről;
 - biztosítsák, hogy a jog rendelkezzen az antiszemitizmust támogató szervezetek feloszlásának lehetőségéről;
 - hozzák meg a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy az antiszemitizmus megelőzését és szankcionálását célzó jogszabályok hatékony végrehajtása biztosított legyen;
 - nyújtsanak képzést a büntető igazságszolgáltatás valamennyi területén tevékenykedő személyeknek – rendőröknek, ügyészeknek és bírácoknak – azzal a céllal, hogy növeljék az

- antiszemita bűncselekményekkel és az azokkal szembeni hatékony eljárás lefolytatásával kapcsolatos ismereteiket;
- tegyenek lépéseket annak érdekében, hogy az antiszemita cselekmények áldozatait e cselekményekkel kapcsolatos panaszaik nyilvánosságra hozatalára bátorítsák, és e panaszokra adott válaszok gondos figyelemmel kísérésére hozzanak létre hatékony adatgyűjtő rendszert;
 - állítsanak fel az ECRI-nek az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelemben résztvevő szakosított nemzeti testületekről szóló 2. sz. általános ajánlásában megfogalmazottak figyelembevételével egy független szakosított testületet, támogassák működését, továbbá biztosítsák, hogy e testület által folytatott tevékenységek az antiszemitizmus valamennyi formájára kiterjedjenek;
 - tegyék az iskolai tanterv részévé – az oktatás minden szintjén és az oktatási anyag egészét átfogó módon – a rasszizmus elleni nevelést, például az antiszemitizmussal, annak évszázadokon keresztül tapasztalt előfordulásaival és különböző megnyilvánulási formáival szembeni küzdelem fontosságával kapcsolatos ismeretek jobb megértését célzó tartalom révén, gondoskodva arról is, hogy az oktatók megfelelő képzettséggel rendelkezzenek;
 - mozdítsák elő a zsidó történelem, valamint a zsidók, a zsidó közösségek és a zsidó kultúra az európai társadalmak életéhez nyújtott pozitív hozzájárulásának tanulmányozását;
 - mozdítsák elő a soá és az azt előkészítő folyamatok megismerését az iskolákban, és biztosítsák, hogy az oktatók a megfelelő képesítés birtokában oly módon közelítenek ehhez a kérdéshez, amelynek révén a gyermekek a ma jelentkező veszélyekről és a hasonló események bekövetkezésének megelőzéséről is elgondolkozhatnak;
 - mozdítsák elő a zsidók és más személyek ellen a második világháborút követő totalitárius rendszerek idején elkövetett gyilkosságok és szisztematikus üldöztetések megismerését és kutatását;
 - amennyiben antiszemita cselekedetekre iskolai környezetben kerül sor, gondoskodjanak arról, hogy – képzés és oktatási anyagok révén – az iskolaigazgatók, az oktatók és a többi iskolai alkalmazott kellően felkészültek legyenek a probléma hatékony kezelésére;
 - ösztönözzenek vitát az újságíró szakmán belül az újságírásnak az antiszemitizmus elleni harcban játszott szerepéről és az újságíróknak e téren fennálló különleges felelősségéről, nevezetesen hogy törekedjenek oly módon tudósítani a világban zajló eseményekről, amely nem tartósítja az előítéleteket;
 - támogassák a tömegtájékoztatási eszközök pozitív szerepvállalását a kölcsönös tisztelet előmozdításában és az antiszemita sztereotípiák és előítéletek elleni fellépésben;
 - támogassák azoknak a nem kormányzati szervezeteknek a tevékenységét, amelyek jelentős szerepet vállalnak az antiszemitizmus elleni küzdelemben, a sokszínűség megbecsülésének előmozdításában és a különböző kulturális, etnikai és vallási közösségek közötti párbeszéd kialakításában és a rasszizmus elleni közös fellépésben;
 - hozzák meg a szükséges intézkedéseket a vallás szabadságának teljes körű garantálása érdekében, valamint annak érdekében, hogy mindennapi tevékenységük során a közigazgatási intézmények biztosítsák a kulturális és más jellegű igények ésszerű kielégítését;
 - a rasszista sztereotípiák és előítéletek elleni fellépés érdekében támogassák – például pénzügyi eszközök rendelkezésre bocsátásával és a hitek közötti párbeszéd intézményes fórumainak létesítésével – a különböző vallási közösségek közötti párbeszédet helyi és nemzeti szinten egyaránt;

- gondoskodjanak arról, hogy a vallási vezetők semmilyen formában sem szítják az antiszemitizmust, ösztönözzék továbbá őket arra, hogy vállaljanak felelősséget a széles néprétegekben terjesztett tanításokért;
- ösztönözzék a politika szereplőit és a véleményformálókat, hogy nyíltan és határozottan foglaljanak állást az antiszemitizmussal szemben, rendszeresen felszólalva különböző megnyilvánulási formáival, köztük valamennyi mai formájával szemben, egyértelművé téve, hogy az antiszemitizmust nem fogják eltűrni.